

Yargıtay HGK E.2025/426 K.2026/304 (06.05.2026)

Karar metni, Yargıtay Başkanlığı Karar Arama sistemindeki yayımlanmış hâliyle aynen aktarılmıştır; taraf adları kaynakta anonimdir.

Hukuk Genel Kurulu 2025/426 E. , 2026/304 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2025/165 E., 2025/300 K.

ÖZEL DAİRE KARARI : Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin 28.11.2024 tarihli ve

2023/6847 Esas, 2024/8462 Karar sayılı BOZMA kararı

Taraflar arasındaki menfi tespit davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kabulüne karar verilmiştir.

Kararın davalı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince istinaf itirazları kısmen kabul edilip İlk Derece Mahkemesi kararı kaldırılarak yeniden hüküm kurulmak suretiyle davanın kabulüne hükmedilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili ve davalı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 11. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Bölge Adliye Mahkemesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı davacı vekili ve davalı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili; davalı Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından müvekkili hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun (6183 sayılı Kanun) çerçevesinde takip başlatılarak ödeme emri gönderildiğini, ödeme emrini ve borcu kabul etmediklerini, ödeme emrinde borcun dayanağı olan hiçbir belgenin gösterilmediğini, ayrıca 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip yapılamayacağını, zira iddiaya konu alacağın sosyal güvenlik hukukundan kaynaklanan bir prim borcu veya alacak niteliğinde değil sigorta şirketlerinin ticari borcu mahiyetinde olduğunu, aynı alacakla ilgili olarak asıl borçlu... Sigorta A.Ş'nin yapılandırma talebini amme alacağı niteliğinde olmadığı gerekçesiyle reddeden davalı Kurumun sonrasında amme alacağı usulüyle takip başlatmasının açıkça birbiriyle çeliştiğini, üstelik davalının asıl borçlu hakkında takip başlattığı ve borcun tamamını karşılayacak şekilde bloke koyma imkânı olduğu hâlde anlaşılabilir şekilde bundan vazgeçip şirket yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna yönelmesinin de hatalı olduğunu, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun (VUK) 10... sayılı Kanun'un mükerrer 35. maddesinin koşullarının oluşmadığını, asıl borçlu ile davalı arasında aynı alacakla ilgili derdest davanın mevcut olduğunu ileri sürerek ödeme emrinin iptaline ve müvekkiline ait borç bulunmadığının tespitine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun (2918 sayılı Kanun) 98. maddesinin 1. fıkrasına göre trafik kazalarından kaynaklanan sağlık hizmeti bedellerinin SGK tarafından karşılandığını, anılan maddenin 2. fıkrasında trafik kazalarına sağlık teminatı sağlayan zorunlu sigortalarda sigorta şirketlerince yazılan primlerin %15'ini aşmamak üzere, münhasıran bu teminatın karşılığı olarak Hazine Müsteşarlığınca belirlenen tutarın tamamının sigorta şirketleri tarafından SGK'ya aktarılacağını düzenlendiğini, 27.08.2011

tarhli Trafik Kazaları Nedeniyle İlgililere Sunulan Sağlık Hizmet Bedellerinin Tahsiline İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5. maddesine göre zorunlu sigorta poliçesi düzenleyen sigorta şirketlerinin tahakkuk eden sigorta priminin belirli bir kısmını tahakkuk gerçekleşen ay izleyen üçüncü ay sonuna kadar SGK'ya aktarmak zorunda olduğunu, bu meblağ süresinde ödenmediği takdirde 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun (5510 sayılı Kanun) 88... . maddesinin işlerlik kazanacağını, Kurumun ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde 6183 sayılı Kanun'un uygulanacağını, bu alacakların amme alacağı niteliğinde olup imtiyazlı alacak sayıldığını, 88. maddenin 20. fıkrasına göre Kurum alacağını süresinde ödemeyen üst düzey yönetici veya yetkililerinin Kuruma karşı müştereken ve müteselsilen sorumlu olduğunu, dava dışı... A.Ş'nin de bu kapsamda yükümlülüğü bulunan bir sigorta şirketi olmasının yanı sıra yöneticileri hakkında da 6183 sayılı Kanun çerçevesinde takip başlatıldığını, şirket ve diğer yöneticiler hakkındaki takibin usulüne uygun şekilde devam ettiğini, bu şirketin 07.08.2015 tarihinde Güvence Hesabına devredildiğini, Güvence Hesabı tarafından borcun kapatılmasına engel olunduğu iddiasının kabul edilemeyeceğini, şirketin yapılandırma talebinin alacak kamu alacağı niteliği taşımadığı için değil yapılandırmayı öngören yasal düzenleme kapsamında olmadığı için reddedildiğini belirterek davanın reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İş Mahkemesince verilen göreve ilişkin dava şartı yokluğundan davanın reddine ilişkin kararın istinaf incelemesinden geçerek kesinleşmesini müteakip talep üzerine dosyanın gönderildiği İstanbul 8. Asliye Ticaret Mahkemesinin 15.04.2021 tarihli, 2020/139 Esas, 2021/320 Karar sayılı kararı ile; davalı Kurumun 6183 sayılı Kanun çerçevesinde düzenlenen ödeme emrine konu ettiği alacağın 5510 sayılı Kanun'dan kaynaklanan bir kamu alacağı değil 2918 sayılı Kanun'un 98. maddesinden kaynaklanan özel sigortacılık faaliyetine dayalı bir prim alacağı olduğu, bu sebeple 5510 sayılı Kanun'un 88/16. maddesinin işlerlik kazanamayacağı, aynı nedenle 88/20. madde de uygulanamayacağından şirket yönetim kurulu üyesinin müteselsil sorumluluğu bulunduğundan bahisle davacı hakkında takip yapılmasının da mümkün olmadığı gerekçesiyle davanın kabulüne, 22.02.2017 tarihli, 84.446.308,80 TL bedelli ödeme emri nedeniyle davacının Kuruma borçlu olmadığının tespitine, 933.088,09 TL nispi vekâlet ücretinin davalıdan tahsiline karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 23.02.2023 tarihli ve 2021/1222 Esas, 2023/342 Karar sayılı kararı ile; trafik kazaları nedeniyle verilen sağlık hizmet bedellerinin 6111 sayılı Kanun'un 59. maddesiyle 2918 sayılı Kanun'un 98. maddesinde yapılan 13.02.2011 tarihli değişiklikten itibaren SGK tarafından karşılanmaya başlandığı, Kuruma yüklenen bu yükün anılan maddenin 2. fıkrası çerçevesinde sigorta şirketlerinin tahsil ettiği sigorta primleri yahut Güvence Hesabının tahsil ettiği katkı paylarının bir kısmının Kuruma aktarılması ile giderileceği, sigorta şirketlerinin anılan düzenleme çerçevesinde belirlenen meblağı süresinde Kuruma yatırmaması durumuna ilişkin olarak 2918 sayılı Kanun'un 98/3. maddesinin 5510 sayılı Kanun'un 89/2. maddesine atıf yaptığı ve Kuruma zorla tahsil yetkisi verildiği, bununla birlikte 5510 sayılı Kanun'un 88/20. maddesinde Kanun'un 4/a maddesinde belirtilen sigortalıları çalıştıran işverenlerin prim borcunu ödememesi hâlinde işveren şirketin yönetim kurulu üyeleri de dâhil üst düzey yöneticilerinin işveren şirketle birlikte müteselsilen sorumlu olacağı düzenlemesine yer verilmiş ise de, Kurumun

müteselsil sorumluluk öngörülen prim borçları ile 2918 sayılı Kanun'un 98. maddesinde düzenlenen sigorta şirketlerine aktarım yükümlülüğü getirilen prim borçlarının birbirinden farklı olduğu, eldeki davaya konu Kurum alacağı için şirket yönetim Kurulu üyelerinin 5510 sayılı Kanun'un 88. maddesi ile 6183 sayılı Kanun'un mükerrer 35. maddesine dayanan müteselsil sorumluluğunun bulunmadığı, hâl böyle olunca davanın kabulüne karar verilmesi hukuka uygun olup davalı vekilinin bu yöne ilişkin istinaf itirazlarının reddi gerektiği, bununla birlikte 1136 Avukatlık Kanunu'nun 168. maddesine göre 6183 sayılı Kanun'un uygulanmasından doğan her türlü dava için avukatlık ücretinin maktu olarak belirlenmesi zorunlu olmasına rağmen bu yön göz ardı edilerek davalı Kurum aleyhine nispi vekâlet ücretine karar verilmesinin hatalı olduğu gerekçesiyle İlk Derece Mahkemesi kararı kaldırılarak yeniden hüküm kurulmak suretiyle davanın kabulüne, dava konusu ödeme emri nedeniyle davacının borçlu olmadığına tespitine, 9.200,00 TL maktu vekâlet ücretinin davalıdan tahsiline karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde her iki taraf vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; "...2918 sayılı Kanun'un, 6111 sayılı Kanun'un 59 uncu maddesiyle değiştirilen 98. maddesiyle, trafik kazaları sebebiyle üniversitelere bağlı hastaneler ve diğer bütün resmî ve özel sağlık kurum ve kuruluşlarının sundukları sağlık hizmet bedellerinin, kazazedenin sosyal güvencesi olup olmadığına bakılmaksızın genel sağlık sigortalısı sayılanlar için belirlenen sağlık hizmeti geri ödeme usul ve esasları çerçevesinde Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanacağı, trafik kazalarına sağlık teminatı sağlayan zorunlu sigortalarda; sigorta şirketlerince yazılan primlerin ve Güvence Hesabınca tahsil edilen katkı paylarının % 15'ini aşmamak üzere, münhasıran bu teminatın karşılığı olarak Hazine Müsteşarlığınca sigortacılık ilkeleri çerçevesinde maktu veya nispi olarak belirlenen tutarın tamamının sigorta şirketleri ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 14 üncü maddesinde düzenlenen durumlar için Güvence Hesabı tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna aktarılacağı, bu madde çerçevesinde sigorta şirketleri ve Güvence Hesabı tarafından ödenecek meblağın süresinde ödenmemesi halinde ise 5510 sayılı Kanun'un 89 uncu maddesinin ikinci fıkrasının uygulanacağı düzenlenmiştir.

Anılan Yasa hükmüyle atıf yapılan 5510 sayılı Kanun'un 89 uncu maddesinin ikinci fıkrasında ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun prim ve diğer alacaklarının süresinde ödenmemesi halinde hangi oranda gecikme cezası ve gecikme zammı uygulanacağı ve bunların usul ve yöntemleri düzenleme altına alınmıştır.

6183 sayılı Kanun'un 1 inci maddesiyle, devletin ve kamu kurumlarının hangi tür asli ve ferî alacaklarının amme alacağı olduğu belirtilmiş, aynı Kanun'un 2 inci maddesinde ise muhtelif kanunlarda 6183 sayılı Kanun'a göre tahsil edileceği bildirilen her çeşit alacaklar hakkında da 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı düzenlenmiştir.

5510 sayılı Kanun'un 88 inci maddesinin on altıncı fıkrasında, Kurum'un süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Kanun'un 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç, diğer maddelerinin uygulanacağı düzenleme altına alınmış olup on sekizinci fıkrasında ise Kurumun 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen prim ve diğer alacaklarının amme alacağı niteliğinde olduğu belirtilmiştir. Anılan Yasa hükümleri karşısında SGK'nın prim ve diğer alacakların amme alacağı niteliğinde olduğu ve bunların tahsilinde 6183 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı hususlarında duraksama bulunmamaktadır.

SGK'nın 2918 sayılı Kanun'un 98 inci maddesinin ikinci fıkrasından doğan alacağının, amme alacağı niteliğinde olup olmadığına gelince, 2918 sayılı Kanun'un 98 inci maddesinin birinci fıkrasında, trafik kazalarından kaynaklanan sağlık giderlerinin, genel sağlık sigortalısı sayılanlar için belirlenen sağlık hizmeti geri ödeme usul ve esasları çerçevesinde SGK tarafından karşılanacağı belirtilmiştir. Anılan Yasa hükmünün ikinci fıkrayla yapılan düzenlemenin amacı ise SGK'ya birinci fıkradaki giderlerin karşılanması amacıyla kaynak oluşturmaktır. Buna göre, sigorta şirketlerince aktarılan prim payları, SGK tarafından, genel sağlık sigortalısı sayılanlar için belirlenen sağlık hizmeti geri ödeme usul ve esasları çerçevesinde trafik kazası sebebiyle meydana gelen sağlık giderlerin karşılanmasında kullanılacaktır. Hal böyle olunca primlerden Sosyal Güvenlik Kurumuna aktarılması gereken tutarın kamu alacağı niteliğinde kabul edilmesi gerekmektedir. Zira, 5510 sayılı Kanun'un 1 inci maddesinde belirtildiği üzere Kanun'un amacı sosyal sigortalar ile genel sağlık sigortası bakımından kişileri güvence kapsamına almak; bu sigortalardan yararlanacak kişileri ve sağlanacak hakları, bu haklardan yararlanma şartları ile karşılanma yöntemlerini belirlemektir. 5502 sayılı Kanun'un 34 üncü maddesinde Kurumun gelirlerinin primler, para cezaları vs. diğer gelirler olduğu belirtilmiş ve dolayısıyla bir sınır koyulmamıştır. Bu durum karşısında 2918 sayılı Kanun kapsamında zorunlu trafik sigortası primlerinden Sosyal Güvenlik Kurumu'na aktarılması gereken miktar sağlık sigortası primi kapsamında olup Sosyal Güvenlik Kurumu gelirlerindendir. Bu nedenle SGK tarafından sigorta şirketlerinden 2918 sayılı Kanun'un 98 inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince tahsil edilecek olan prim payları esasen genel sağlık sigortasına ilişkindir. Bu hale göre, SGK'nın anılan Yasa hükmünden doğan alacağının amme alacağı niteliğinde olduğunun kabulü gerekmekte olup aksi yöndeki gerekçede isabet bulunmamaktadır.

Davacı yönetim kurulu üyesinin sorumluluğuna gelince, 6183 sayılı Kanun'un "Kanuni Temsilcilerin Sorumluluğu" başlığını taşıyan Mükerrer 35 inci maddesinde, tüzel kişilerin mal varlığından tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya edilemeyeceği anlaşılan amme alacaklarının tüzel kişinin kanuni temsilcilerinin mal varlığından 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edileceği belirtilmiş, 5510 sayılı Kanun'un 88 inci maddesinin yirminci fıkrasıyla ise Kurum'un sigorta primleri ve diğer alacaklarının haklı bir sebep olmaksızın süresinde ödenmemesi halinde tüzel kişiliği haiz işverenlerin üst düzeydeki yönetici veya yetkililerinin, görevleri ile ilgili olarak Kuruma karşı işverenleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu olacağı düzenlenme altına alınmıştır.

6102 sayılı Kanun'un 557 inci maddesiyle, yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu bakımından farklılaştırılmış teselsül ilkesi benimsenmiş ise de bu ilke, yönetim kurulu üyelerinin şirketin ticari faaliyetleri kapsamında özel hukuka ilişkin olarak yapmış oldukları iş ve işlemlere ilişkin olup kamu hukuku kapsamında değerlendirilmez. Somut olayda, 2918 sayılı Kanun'un 98 inci maddesiyle getirilen prim aktarma yükümlülüğü, kamu menfaati gözetilerek kanunen getirilen bir yükümlülük olup her bir yönetim kurulu üyesi bu primlerin aktarılmasından müştereken ve müteselsilen sorumludur. Nitekim somut olaya uygulanması gereken 5510 sayılı Kanun'un 88 inci maddesinin yirminci fıkrasında da bu husus açıkça belirtilmiştir.

Bu itibarla, Bölge Adliye Mahkemesince, davacı Kurum'un davaya konu alacağının amme alacağı olduğu ve davacı yönetim kurulu üyesinin, görev yaptığı dönemde 2918 sayılı Kanun'un 98 inci maddesi gereğince aktarılması gereken prim paylarından şirketle birlikte müteselsilen sorumlu olduğu kabul edilip bu dönemde aktarılması gerekirken aktarılmayan prim payının miktarı da belirlenerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken hatalı değerlendirmeye dayalı olarak yazılı olduğu şekilde karar verilmesi doğru görülmemiş, bozmayı gerektirmiştir.

Bozma sebep ve şekline göre davacı vekilinin vekâlet ücretine yönelik temyiz itirazlarının incelenmesine şimdilik gerek görülmemiştir...” gerekçesiyle karar bozulmuştur.

B. Bölge Adliye Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; ilk karar gerekçesinin yanında, 6183 sayılı Kanun'un 1. maddesinde bu Kanun'dan istifade edecek kurumların sayıldığı, davalı SGK'nın bu sayılanlar arasında olmadığı, 2918 sayılı Kanun'da hangi hâllerde 6183 sayılı Kanun'un uygulama yeri bulacağını tek tek sıralandığı, nitekim 35. maddede araç muayenesinde alınan Hazine payının, 14. maddede para cezalarının süresinde ödenmemesi hâlinde 6183 sayılı Kanun'a göre tahsil edileceğinin yazılı olduğu, yine 5510 sayılı Kanun'da da hangi hâllerde 6183 sayılı Kanun'un işlerlik kazanacağını ayrı ayrı belirtildiği oysa dava konusu alacak bakımından 6183 sayılı Kanun'un uygulanacağına ilişkin hiçbir düzenleme olmadığı, bu sebeple sigorta şirketlerinin kanuni temsilcilerinin sorumluluğunu öngören 6183 sayılı Kanun'un mükerrer 35. maddesinin de işlerlik kazanamayacağı, anılan hükmün uygulanabilmesi için şirketin borcunun bir kamu borcu niteliği taşıması gerektiği, SGK'nın alacaklarının tamamının kamusal nitelikte olduğundan bahsedilemeyeceği, örneğin iş kazasına dayanan rücu alacaklarının genel hükümler çerçevesinde takibe konulabildiği, 2918 sayılı Kanun'un 98/2. maddesinin sigorta şirketlerinin sigorta ettirenlerden sözleşme kapsamında tahsil ettiği bir bedel olup kamusal nitelik taşımadığı, tüm bunlar karşısında şirketin kanuni temsilcilerinin SGK'ya prim aktarım borcu nedeniyle şahsi malvarlıklarıyla sorumlu tutulmasının hukuka ve emsal içtihatlarla aykırı olacağı belirtilmek suretiyle direnme kararı verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Direnme kararına karşı süresi içinde her iki taraf vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

1. Davalı vekili; icra emrine konu alacağın 6183 sayılı Kanun'a tabi bir alacak olduğunu belirterek aksi gerekçeyle verilen direnme kararının bozulmasına karar verilmesini talep etmiştir.
2. Davacı vekili, davanın kabulü kararı yerinde olmakla beraber müvekkili lehine nispi vekâlet ücretine hükmedilmemesinin hatalı olduğunu ileri sürerek hükmün bu yönden düzeltilerek onanmasına karar verilmesini istemiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; dava konusu alacak iddiasının 6183 sayılı Kanun'a göre tahsil edilmesi mümkün bir alacak olduğunun kabul edilip edilemeyeceği, buradan varılacak sonuca göre doğrudan şirket yöneticisi hakkında 6183 sayılı Kanun çerçevesinde takip yapılmasının mümkün olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

1. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 98. maddesi.
2. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 1, 79, 88, 89. maddeleri.
3. 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumuna İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'un 35. maddesi.

4. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun'un 1, 2, 3, mükerrer 35, 54, 55, 58. maddeleri.

5. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 557. maddesi.

6. 27.08.2011 tarihli Trafik Kazaları Nedeniyle İlgililere Sunulan Sağlık Hizmet Bedellerinin Tahsiline İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin (Yönetmelik) 1, 2, 3, 4, 5, 5/A, 8 maddeleri.

7. Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarının A.5 maddesi.

2. Değerlendirme

1. Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle hangi kamu alacaklarının 6183 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde tahsil edilebileceği ortaya konulmalı, sonrasında direnme konusu olan 2918 sayılı Kanun'un 98. maddesinden kaynaklanan SGK alacağının bu kapsamda değerlendirilip değerlendirilemeyeceği incelenmelidir.

2. Türk hukukunda alacakların takibi iki usulde gerçekleşir; biri 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu (İİK), diğeri 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun'dur. Özel hukuktan kaynaklanan alacakların tahsilinde kural olarak İİK uygulanırken devletin vergi ve ceza gibi kamu alacaklarını cebren tahsil etme süreci ise 6183 sayılı Kanun'a tabidir.

3. Kamu alacakları için ayrı bir tahsil yöntemi öngören bu Kanun'un amacı, kamu hizmetlerinin kesintiye uğramaksızın devamlı bir surette yürütülebilmesi için bu hizmetlerin karşılığını meydana getiren kamu alacaklarının belirli sürede ve kısa zamanda tahsil edilmesi gerekliliğine hizmet etmek olup bu sebeple kanun koyucu mahiyet itibarıyla farklılık arz eden özel hukuk borç ilişkilerinden daha kolay ve seri bir özel takip sistemini 6183 sayılı Kanun ile getirmiştir.

4. Bahsi geçen Kanun'un "Kanunun şümülü" başlıklı 1. maddesi "Devlete, vilayet hususi idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait muhakeme masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı, faiz gibi fer'i amme alacakları ve aynı idarelerin akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve amme hizmetleri tatbikatından mütevellit olan diğer alacakları ile bunların takip masrafları hakkında bu kanun hükümleri tatbik olunur.

Türk Ceza Kanununun para cezalarının tahsil şekli ve hapse tahvili hakkındaki hükümleri mahfuzdur" şeklindedir.

5. "Amme alacağı" ifadesinden ne anlaşılması gerektiği hususu ise 6183 sayılı Kanun'un ilgili terimleri açıklayan 3. maddesinde "Bu kanundaki amme alacağı terimi: 1 inci ve 2 nci maddeler şümülüne giren alacaklar" olarak ifade edilmiştir.

6. Buna göre bir kamu alacağının 6183 sayılı Kanun'da bahsi geçen amme alacakları arasında yer alabilmesi için alacaklı kamu idarelerinin kamu hukukundan doğan ve idari işlemler vasıtasıyla kamu gücüne dayanarak tahsil olanağı bulunan; devlete, il özel idarelerine veya belediyelere ait ve fakat sözleşmeden, haksız fiilden ve sebepsiz zenginleşmeden kaynaklanmayan bir alacağın söz konusu olması gerekir.

7. Kanun'un "Tahsili, Tahsili Emval Kanununa atfedilen alacaklar" başlıklı 2. maddesi gereği; Cumhuriyetin ilk yıllarından 1954 yılına kadar aynı minvaldeki kamu alacaklarının zorla tahsil edilmesi işlemlerini düzenleyen ve mülga kılınarak yerini 6183 sayılı Kanun'a bırakan Tahsili Emval Kanunu'na göre tahsil edileceği konusunda özel kanunlarında atıf hükmü bulunan hâllerde de 6183 sayılı Kanun uygulanacaktır.

8. Diğer taraftan, 6183 sayılı Kanun'da aranan kamu alacağı özelliklerini taşımasa dahi bazı alacaklar yönünden özel kanunlarda bir alacağın 6183 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde tahsil edileceği düzenlenmiş olabilir, ki bu durum elbette o alacağı 6183 sayılı Kanun anlamında bir "amme alacağı" hâline getirmeyecek, yalnızca alacağın takibini söz konusu Kanun'daki kurallara tabi kılacaktır.

9. Somut olayda direnmeye konu uyuşmazlığın kaynağı 2918 sayılı Kanun'un 98. maddesine dayalı alacak iddiası olduğundan geline aşamada bu hükümde geçen zorunlu mali sorumluluk sigortalarına kısaca değinilmesi yerinde olacaktır.

10. Karayolları Trafik Kanunu'nun 85. maddesine göre bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa, motorlu aracın bir teşebbüsün ünvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesi hâlinde, motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibi, doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olurlar (2918 sayılı Kanun md. 85/1).

11. Kanun'daki tanımıyla işleten; araç sahibi olan veya mülkiyeti muhafaza kaydıyla satışta alıcı sıfatıyla sicilde kayıtlı görülen veya aracın uzun süreli kiralama, ariyet veya rehni gibi hâllerde kiracı, ariyet veya rehin alan kişidir. Ancak ilgili tarafından başka bir kişinin aracı kendi hesabına ve tehlikesi kendisine ait olmak üzere işlettiği ve araç üzerinde fiili tasarrufu bulunduğu ispat edilirse, bu kimse işleten sayılır (2918 sayılı Kanun md. 3).

12. İşletenler için 85. maddede öngörülen sorumluluğun getirdiği külfeti ve karşı taraf bakımından da uğranılan zararın giderilmesi aşamasında meydana gelmesi muhtemel belirsizlik ve mağduriyetleri giderebilmek için kanun koyucu aynı Kanun'un 91. maddesinde işletenlere 85. maddenin 1. fıkrasına göre olan sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere mali sorumluluk sigortası yaptırmalarını zorunlu kılmıştır.

13. Karayolları Trafik Kanunu uyarınca motorlu araç işletenlerine yüklenen hukuki sorumluluk için düzenlenen karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortasına yönelik ilgililerinin hak ve yükümlülüklerine ilişkin usul ve esaslar ise Kanun'un 93. maddesinin öngördüğü şekilde tespit edilip yayımlanan Genel Şartlar'da düzenlenmiştir.

14. Bir trafik kazasında yaralanan kimselere verilen sağlık hizmetlerinin kim tarafından ve nasıl karşılanacağı hususu ise 2918 sayılı Kanun'un 98. maddesinde hüküm altına alınmıştır.

15. Anılan 98. maddenin ilk fıkrası;

"Motorlu araçların sebep oldukları kazalarda yaralanan kimselerin ilk yardım, muayene ve kontrol veya bu yaralanmalardan ötürü ayakta, klinikte, hastane ve diğer yerlerdeki tedavi giderleri ile tedavinin gerektirdiği diğer giderleri aracın zorunlu mali sorumluluk sigortasını yapan sigortacı, başvurma tarihinden itibaren sekiz iş günü içinde ve zorunlu mali sorumluluk sınırları kapsamında öder" şeklindeyken, 25.02.2011 tarihli, 27857 (mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Ve Diğer Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 59. maddesiyle bu hüküm hem başlığı hem de içeriği itibariyle köklü değişikliğe uğramıştır.

16. Bu değişiklik sonrası hâliyle 2918 sayılı Kanun'un 98. maddesi

" Sağlık hizmet bedellerinin ödenmesi:

MADDE 98- Trafik kazaları sebebiyle üniversitelere bağlı hastaneler ve diğer bütün resmî ve özel sağlık kurum ve kuruluşlarının sundukları sağlık hizmet bedelleri, kazazedenin sosyal güvencesi olup olmadığına bakılmaksızın Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanır.

Trafik kazalarına sağlık teminatı sağlayan zorunlu sigortalarda; sigorta şirketlerince yazılan primlerin ve Güvence Hesabınca tahsil edilen katkı paylarının % 15'ini aşmamak üzere,

münhasıran bu teminatın karşılığı olarak Hazine Müsteşarlığınca sigortacılık ilkeleri çerçevesinde maktu veya nispi olarak belirlenen tutarın tamamı sigorta şirketleri ve 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 14 üncü maddesinde düzenlenen durumlar için Güvence Hesabı tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna aktarılır. Söz konusu tutar, ilgili sigorta şirketleri için sigortacılık ilkelerine göre ayrı ayrı belirlenebilir. Aktarım ile sigorta şirketlerinin ve Güvence Hesabının bu teminat kapsamındaki yükümlülükleri sona erer. Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu söz konusu tutarı % 50'sine kadar artırmaya veya azaltmaya yetkilidir.

Bu madde çerçevesinde sigorta şirketleri ve Güvence Hesabı tarafından ödenecek meblağın süresinde ödenmemesi halinde 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin ikinci fıkrası uygulanır.

Sigorta şirketleri ve Güvence Hesabından Sosyal Güvenlik Kurumuna aktarılabacak meblağın belirlenmesi ve ödenmesi ile sağlık hizmetleri için teminat sağlanan sigortalıların tespiti ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar Sağlık Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Kurumunun görüşü alınarak Hazine Müsteşarlığınca belirlenir. Trafik kazası sebebiyle Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık kurumlarınca gerçekleştirilen tedavi giderleri bakımından, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından Sağlık Bakanlığına yapılacak ödemeye ilişkin usul ve esaslar Sosyal Güvenlik Kurumu ve Sağlık Bakanlığı tarafından ayrıca belirlenir" şeklinde yasalaşmıştır.

17. Bu değişiklikten sonra maddenin 1. fıkrasında ilk cümleyi müteakiben "Ancak, Sosyal Güvenlik Kurumu, bu kapsama girenler yönünden genel sağlık sigortalısı sayılanlar için belirlenen sağlık hizmetlerine ilave sağlık hizmetlerini belirler, protez ve ortezler için farklı birim fiyatı tespit eder. Bu sağlık hizmetleri sağlık uygulama tebliğindeki istisnai sağlık hizmetleri kapsamına dâhil edilmez" şeklinde açıklama eklendiği de belirtilmelidir (04.04.2015 tarihli, 6645 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, md. 60).

18. Torba kanun niteliğindeki 6111 sayılı Kanun'un 2918 sayılı Kanun'un 98. maddesine dair bu değişikliğine bakıldığında ülkemizde meydana gelen trafik kazaları sonucu zarar gören kişilere verilen sağlık hizmetlerine ait bedellerin, işletenlerin zorunlu sorumluluk sigorta poliçesi çerçevesinde sigorta şirketleri tarafından ödenmesi yerine kazazedenin sosyal güvencesi olsun olmasın, doğrudan SGK tarafından karşılanması usulünün getirildiği görülmektedir.

19. Kurumun üstlendiği bu faaliyet yalnızca zorunlu sorumluluk sigortalılarını değil 10.07.2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu gereği taşımacılık faaliyetinden kaynaklanan hukuki sorumluluk için düzenlenen sorumluluk sigortasını (Zorunlu Taşımacılık Sigortası), 22.01.2004 tarihli ve 2004/6789 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Karar kapsamındaki Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortasını da kapsamaktadır (Yön. md. 1, 3, 8).

20. Kanun gerekçesinde şu hususlar vurgulanmaktadır. Sosyal güvenlik hakkı 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 60 ve devam maddelerinde teminat altına alınmış, önceden vazgeçilemeyecek ve kanuni çerçevesi daraltılamayacak Anayasal bir haktır. Bu noktada sosyal güvenlik teminatı ile trafik kazaları nedeniyle ilgililere sağlanan özel sigorta teminatları temelde birbiriyle örtüşmektedir. Motorlu araç işletilmesinden kaynaklanan sorumluluğun zorunlu olarak sigorta teminatına bağlandığı modern sigortacılık anlayışında, her iki sistemin ödeme ve birbirlerinden olan alacaklarının tahsil ve tasfiyesi konusu düzenlenmesi gereken bir alan olarak ortaya çıkmıştır. Nitekim uygulamada trafik kazaları nedeniyle sağlık yardımı sağlanan kişilerin tedavi bedellerinin karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortasında (trafik sigortası) ve diğer bağlantılı sigortalar ile sosyal güvenlik rejimi kapsamında karşılanması konusunda yaşanan tereddütler, bundan

doğan mağduriyet ve Kurum zararları her iki sistemin sonuçta sağlık teminatı sunmasına rağmen farklı kurallarının bulunmasından kaynaklanmıştır. Bu sebeple kanun koyucunun 5510 sayılı Kanun ile sağlık hizmetlerinin yaygın bir şekilde yerine getirilmesini sağlamak amacıyla genel sağlık sigortası kurulmasının öngöröldüğü gerçeğinden yola çıkarak trafik kazasına uğramaları hâlinde sağlık güvencesi kapsamı dışında kalan vatandaşların da bu güvenceye kavuşturulması, geçmişten kaynaklanan alacakların tahsili, bürokrasi ve kırtasiyeciliğin azaltılması, trafik kazaları nedeniyle yapılan tedavi giderlerinin tahsilinin tek elden takip ve tahsili sağlanarak uygulama birliğinin temini ve bu şekilde zaman ve emek tasarrufu yanında sigorta şirketlerine karşı işlemlerin herhangi bir hak kaybına neden olmayacak şekilde tek elden yürütölerek kamu zararının engellenmesi ile uygulamada ortaya çıkan sorunların ve mağduriyetlerin giderilmesini amaçladığı anlaşılmaktadır.

21. Kuruma bu yük ve sorumluluğu getiren 98. maddenin 1. fıkrasının devamında söz konusu teminatın getirdiğı finansal külfetin karşılığı primlerin sigortacılık ilkelerine uygun şekilde Kuruma aktarılmasına ilişkin olarak düzenlenen 2. fıkrada yer alan "Trafik kazalarına sağlık teminatı sağlayan zorunlu sigortalarda; sigorta şirketlerince yazılan primlerin ve Güvence Hesabınca tahsil edilen katkı paylarının % 15'ini aşmamak üzere, münhasıran bu teminatın karşılığı olarak Hazine Müsteşarlığınca sigortacılık ilkeleri çerçevesinde maktu veya nispi olarak belirlenen tutarın tamamı sigorta şirketleri ve 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 14 üncü maddesinde düzenlenen durumlar için Güvence Hesabı tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna aktarılır. Söz konusu tutar, ilgili sigorta şirketleri için sigortacılık ilkelerine göre ayrı ayrı belirlenebilir. Aktarım ile sigorta şirketlerinin ve Güvence Hesabının bu teminat kapsamındaki yükümlölükleri sona erer..." hükmü gereğı sigorta şirketleri zorunlu sorumluluk sigortası poliçeleri kapsamında kişilerden tahsil ettikleri primlerin bir bölümünü SGK'ya aktarmak zorundadır.

22. Bu madde çerçevesinde sigorta şirketleri ve Güvence Hesabı tarafından ödenecek meblağın süresinde aktarılmaması hâlinde 2918 sayılı Kanun'un 98. maddesinin 3. fıkrası açıkça bu alacakla ilgili olarak 5510 sayılı Kanun'un 89. maddesinin 2. fıkrasında öngörölen gecikme cezası ile gecikme zammının uygulanacağını düzenlemiştir.

23. Sigorta şirketleri ve Güvence Hesabının aktarım borcuna ilişkin ayrıntılar ise 27.08.2011 tarihli Yönetmelik ile belirlenmiştir.

24. Kurumun 2918 sayılı Kanun'un 98/2. maddesinden kaynaklanan alacağının mahiyetine ilişkin olarak yapılan tüm bu açıklamalardan sonra direnme konusu uyuşmazlığın çözümlenebilmesi için dava konusu alacak iddiasının 6183 sayılı Kanun'a tabi olup olmadığı irdelenmelidir.

25. Bunun için SGK'nın alacakları ve tahsiline ilişkin usullere değinilmesi yerinde olacaktır.

26. Bilindiğı üzere SGK sosyal sigortacılık ilkelerine dayalı, etkin, adil, kolay erişilebilir, aktüeryal ve mali açıdan sürdürölülebilir, çağdaş standartlarda sosyal güvenlik sistemini yürütmek amacıyla faaliyet göstermektedir. Bu sebeptedir ki Kurum, insanların gelirlerine bakılmaksızın toplum huzurunu ve refahını bozan sosyal tehlikelerin verdiğı zararlar bakımından anayasal koruma altında bulunan sosyal güvenlik hakkını esas almakta, "insan hakkı" ve daha da önemlisi "devlet görevi" olarak gerek primli gerekse primsiz sistemleri kullanılmak suretiyle kişilere sosyal tehlikelerin zararlarından kurtarılma güvencesi sağlamaktadır.

27. Bu amaçla çalışan SGK'nın malları, alacakları, banka hesapları 5502 sayılı Kanun'un 35. maddesinin 2. fıkrası gereğı İİK ile 6183 sayılı Kanun bakımından Devlet malı hükmünde olup alacakları imtiyazlı alacaklardır.

28. Kurum asıl faaliyetleri ve kamu gücü kapsamındaki prim, idari para cezası, gecikme zammı gibi alacaklarını 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre kendisi tahsil eder. 5510 sayılı Kanun'un 88. maddesinin 16. fıkrasında da "Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç, diğer maddeleri uygulanır" düzenlemesine yer verilmiş, 18. fıkra Kurumun 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen prim ve diğer alacaklarının amme alacağı niteliğinde olduğu ve imtiyazlı alacak mahiyeti taşıdığı açıkça düzenlenmiş, devamında yer alan 19. fıkra ise Kurum alacaklarının 6183 sayılı Kanun uygulanarak tahsilinde doğacak uyuşmazlıkların iş mahkemelerinde çözümleneceği hükme bağlanmıştır.

29. Elbette 6183 sayılı Kanun'un yukarıda 4-6. bentlerde açıklanan 1. maddesi gereği SGK'nın kamu gücüne dayanmayan, özel hukuk ilişkilerinden veya haksız fiillerden doğan alacakları için 6183 sayılı Kanun uygulanamayacaktır. Nitekim SGK, iş kazası veya meslek hastalığı yahut işverenin kusurlu davranışı ya da üçüncü bir kişinin haksız fiili nedeniyle sigortalıya yaptığı masraf ve bağladığı gelirleri kusurlu tarafa rücu etmek istediğinde, kira/hizmet ve mal alım gibi sözleşmelerinden dolayı alacak iddiasında bulunduğu, temeli sebepsiz zenginleşmeye dayanan yersiz ödenen gelir ve aylıkların iadesi iddialarında ve yine iflâs sürecine katılım ve konkordato durumlarında İİK hükümlerine dayalı olarak icra takibi ve benzeri hukuki işlemleri yapabilecektir.

30. Konuyla ilgili tüm bu açıklamalar ışığında direnme konusu uyuşmazlık incelendiğinde; gerek 2918 sayılı Kanun'un 98. maddesindeki değişikliğin getiriliş amacı ve sağlanmak istenen korumanın bir anlamda genel sağlık sigortası gibi kişilere trafik kazası nedeniyle verilen sağlık hizmetlerinin finansmanında kullanılması gerekse kanun koyucunun 5510 sayılı Kanun'un 88. maddesinin anılan hükümleri ile 2918 sayılı Kanun'un 98. maddesinin 3. fıkrasında 5510 sayılı Kanun'un Kurumun amme alacağı niteliğindeki alacaklarına uygulanan gecikme cezası ve gecikme zammının işlerlik kazanmasını öngören atıf hükmü hep birlikte göz önünde bulundurulduğunda sigorta şirketlerinin 2918 sayılı Kanun'un 98. maddesinin 2. fıkrası çerçevesinde doğan prim aktarım borcunun bir kamu alacağı niteliği taşıdığı ve 6183 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde takip ve tahsil edileceği kabul edilmelidir.

31. Bu değerlendirmeden sonra sigorta şirketinin yönetim kurulu üyesinin bu borçtan şahsi sorumluluğunun bulunup bulunmadığı konusuna gelindiğinde; 6183 sayılı Kanun'un "Kanuni Temsilcilerin Sorumluluğu" başlığını taşıyan mükerrer 35. maddesinde, tüzel kişilerin mal varlığından tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya edilemeyeceği anlaşılan amme alacaklarının tüzel kişinin kanuni temsilcilerinin mal varlığından 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edileceği belirtilmiş, 5510 sayılı Kanun'un 88. maddesinin 20. fıkrasıyla da Kurum'un sigorta primleri ve diğer alacaklarının haklı bir sebep olmaksızın süresinde ödenmemesi hâlinde tüzel kişiliği haiz işverenlerin üst düzeydeki yönetici veya yetkililerinin, görevleri ile ilgili olarak Kuruma karşı işverenleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu olacağı düzenlenme altına alınmıştır. Dava konusu alacak kamu menfaati gözetilerek kanunen getirilen bir yükümlülüğün kaynaklandığına ve 6183 sayılı Kanun ile tahsilinin mümkün olduğu kabul edildiğine göre yönetim kurulu üyesinin bu primlerin aktarılmasından diğerleriyle birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu olduğu belirtilerek davacı hakkında bu Kanun'a göre takip yapılmasının mümkün olduğu sonucuna varılmıştır.

32. Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmelerde; bir alacağın 6183 sayılı Kanun çerçevesinde takip ve tahsil edilebilmesi için öncelikle Kanun'un 1, 2 ve 3. maddelerindeki açıklamalara göre bu alacağın devlete, il özel idarelerine veya belediyelere ait olması ve sözleşme, haksız fiil yahut sebepsiz zenginleşmeden kaynaklanmaması gerektiği oysa somut

olayda bu koşulun sağlanmadığı, diğer taraftan 6183 sayılı Kanun anlamında amme alacağı niteliği taşımasa bile kanun koyucunun özel kanunlarda yer alan bir kısım alacaklarla ilgili bu icra usulünün uygulanacağını kabul etmesinin mümkün olduğu, ne var ki bu koşulun da 2918 sayılı Kanun'un 98. maddesinde sağlanmadığı, aynı şirkette yönetici olan ve benzer şekilde haklarında takip başlatılan diğer şirket ortaklarıyla ilgili davalarda alacağın 6183 sayılı Kanun'a tabi olmadığı kabul edilerek karar verildiği ve dosya kapsamından bu kararların temyiz incelemesinden geçerek kesinleştiğinin anlaşıldığı, tüm bu hususlar karşısında aynı gerekçeyle verilen direnme kararının usul ve yasaya uygun olduğu, sair yönlerle ilişkin temyiz itirazlarının incelenmesi için dosyanın Özel Daireye gönderilmesi gerektiği görüşü ileri sürülmüş ise de bu görüş açıklanan nedenlerle Kurul çoğunluğu tarafından benimsenmemiştir.

33. Hâl böyle olunca Hukuk Genel Kurulunca benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulması gerekirken direnme kararı verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenine göre bu aşamada davacı vekilinin temyiz itirazları incelenmeksizin kararın bozulmasına karar vermek gerekmiştir.

VII. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davalı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı HMK'nın 371. maddesi gereğince BOZULMASINA,

Davacı vekilinin temyiz itirazlarının incelenmesine bu aşamada yer olmadığına,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

Dosyanın HMK'nın 373. maddesinin 2. fıkrası uyarınca kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine, kararın bir örneğinin İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine,

06.05.2026 tarihinde oy çokluğuyla ve kesin olarak karar verildi.

"K A R Ş I O Y"

Karayolları Trafik Kanunu'nun 98. maddesinde yapılan 13.02.2011 tarihli değişiklik nedeniyle maddenin 1. fıkrasındaki düzenleme gereği ülkemizde trafik kazalarında zarar gören kişilere verilen sağlık hizmetleri artık SGK tarafından karşılanmaktadır.

Kanun koyucu anılan maddenin 2. fıkrasıyla, sigorta şirketlerinin trafik kazalarına sağlık teminatı sağlayan zorunlu sigorta sözleşmeleri çerçevesinde kişilerden tahsil ettiği primlerden bir kısmının SGK'ya aktarılması kuralını getirerek 1. fıkranın getirdiği mali yüke kısmi de olsa kaynak yaratmıştır.

Özel Daire ile Mahkeme arasındaki uyuşmazlık da bu aktarım borcunun süresinde yerine getirilmemesi hâlinde takip usulünün genel hükümlere mi yoksa 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre mi yapılacağı konusunda düşünülmüştür.

Saygıdeğer Çoğunluk söz konusu alacağı, amme alacaklarının takibi usulüne tabi bir alacak olacak değerlendirmiş ise de bu görüşe şu sebeplerle iştirak etmem mümkün olmamıştır:

Bir alacağın 6183 sayılı Kanun çerçevesinde takip ve tahsil edilebilmesi iki ihtimalde söz konusu olur.

İlk ihtimal alacağın doğrudan 6183 sayılı Kanun'da düzenlenen hâllerden birini teşkil etmesidir. Bunun ilk koşulu, Kanun'un 1, 2 ve 3. maddelerindeki açıklamalara göre bu alacağın Devlete, il özel idarelerine veya belediyelere ait olmasıdır. İkinci olarak, bu sayılanlara ait olsa dahi söz konusu alacak sözleşme, haksız fiil yahut sebepsiz zenginleşmeden kaynaklanmamalıdır. Bu ikinci koşul hem 6183 sayılı Kanun'un 1.

maddesinde hem de İİK'nın 47. maddesindeki "Para cezasıyla diğer hukuku amme borçlarının takibi hakkındaki kanunlar hükmü mahfuzdur. Şu kadar ki, Devletin bir akitten veya haksız bir fiilden doğan alacakları hakkında bu kanunun hükümleri cereyan eder" hükmü ile ortaya konulmuştur.

İl özel idaresi yahut belediye olmadığı aşıkâr olmakla birlikte bu noktada Sosyal Güvenlik Kurumu'nun "Devlet" kavramı içerisinde değerlendirilip değerlendirilemeyeceği aklı gelebilir. Mali hukuk bakımından devlet kavramı 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun 12. maddesinde belirlenir ve SGK bu maddede sayılan I, II ve III numaralı cetvellerde yer alan idarelerden değildir. Nitekim bu tartışmayı 3533 sayılı Kanun ile bağlantılı olarak yaptığı emsalinde Hukuk Genel Kurulu SGK'nın genel bütçe kapsamındaki kamu idareleriyle özel bütçeli idareler arasında yer almadığını ifade etmiştir (HGK'nın 22.11.2017 tarihli, 2017/4-1494 Esas, 2017/1400 Karar sayılı kararı). SGK, 6183 sayılı Kanun'da zikredilen "Devlet" kavramı içerisinde olmadığına göre, 6183 sayılı Kanun'a göre takibe dair ilk ihtimalin somut olayda söz konusu olmadığı açıktır.

İkinci ihtimal ise 6183 sayılı Kanun anlamında amme alacağı niteliği taşımasa bile kanun koyucunun özel kanunlarda yer alan alacaklarla ilgili bu icra usulünün uygulanacağını kabul etmesi hâlidir.

Bu bakımdan 2918 sayılı Kanun'un 98. maddesi incelendiğinde; sigorta şirketlerinin söz konusu aktarım borcuyla ilgili olarak 6183 sayılı Kanun çerçevesinde tahsilât yapılacağına ilişkin hiçbir açıklama bulunmadığı, 3. fıkrada atıf yapılan 5510 sayılı Kanun'un 89. maddesinin 2. fıkrasının ise yalnızca Kurum alacaklarına uygulanan gecikme cezası ve gecikme zammına ilişkin olduğu görülmektedir.

Bu hüküm, kanaatimce mahkemeyi alacağın tahsili yönünden 6183 sayılı Kanun'a yapılmış bir atıf olduğu sonucuna ulaştıramaz. Çünkü kanun koyucu 2918 sayılı Kanun'da gerekli ve uygun gördüğü durumlarda alacağın 6183 sayılı Kanun ile tahsil edileceğini açıkça düzenlemiştir. Örneğin 35. maddenin 3. fıkrası çerçevesinde araç muayenesi ücretlerinden Hazineye aktarılması gereken payın süresinde ödenmemesi hâli ile ilgili olarak maddenin 4. fıkrasında bu alacağın 6183 sayılı Kanun çerçevesinde tahsil ve takip edileceğini, yine 114. maddede öngörülen para cezaları bakımından da 115. maddenin 2. fıkrasında 6183 sayılı Kanun çerçevesinde tahsil imkânının mevcut olduğunu hükme bağlanmıştır. Oysa bu şekilde bir düzenleme 98. madde için bilinçli olarak öngörülmemiştir.

Buna ek olarak, 5510 sayılı Kanun içerisinde de 6183 sayılı Kanun çerçevesinde tahsil imkânı tanınan hâller mevcut bulunmakla beraber 5510 sayılı Kanun'un 88. maddesinde bahsi geçen prim ve diğer alacaklar ifadesinin sosyal güvenlik hukukuna özgü teknik bir kavram olduğu ve sigorta şirketlerinin zorunlu sorumluluk sigortası sözleşmeleri çerçevesinde motorlu araç işletenlerden tahsil ettikleri sigorta primlerinin 5510 sayılı Kanun'daki prim kavramından tümüyle farklı, sigorta hukuku hükümlerine tabi olacak niteliği taşıdığı düşüncesinde olduğumdan Saygıdeğer Çoğunluğun dava konusu alacak iddiasını 88. madde kapsamında gören değerlendirmesine katılmam mümkün olmamıştır.

Üstelik 6183 sayılı Kanun, İİK'ya göre daha özel niteliktedir ve bu Kanun anlamında amme alacağı sayılmayan alacaklar bakımından istisnai bir tahsil yöntemidir. Dolayısıyla özel bir kanunda alacağın 6183 sayılı Kanun'a göre tahsil edileceği açıkça düzenlenmedikçe yorum yoluyla uygulamanın kapsamı genişletilemez.

Tüm bunlar bir tarafa bırakılacak dahi olsa, somut uyuşmazlıkta aynı dava dışı şirketin yönetiminde görev almış sekiz kişiden üçü bakımından tümüyle aynı ihtilâfın Yargıtay 3. Hukuk Dairesinde, alacağın 6183 sayılı Kanun'a tabi olmadığı şeklindeki değerlendirmeye çözümlendiği ve bu kişiler lehine verilen kararların kesinleşmiş olduğu göz ardı edilmemelidir.

Kişiler için, aynı uyuşmazlıkta benzer konumda olanlar bakımından verilmiş mahkeme kararlarıyla muhatap olacağı inancında olmak hukuki belirlilik, kanun önünde eşitlik ve adil yargılanma ilkelerinin yarattığı en haklı beklentilerdendir.

Hâl böyle olunca direnmenin usul ve yasaya uygun olduğu, sair yönlerin incelenebilmesi için dosyanın Özel Daireye gönderilmesi gerektiği düşüncesinde olduğumdan Kurul Çoğunluğunun aksi yöndeki görüşlerine katılmam mümkün olmamıştır.

"K A R Ş I O Y"

Hukuk Genel Kurulu (HGK) önüne gelen olayda uyuşmazlık, 2918 sayılı Kanun'un 98/2. maddesi çerçevesinde SGK'ya aktarılması gereken bedellerin dava dışı sigorta şirketi tarafından süresinde ödenmediği iddiasıyla şirket yöneticileri hakkında 6183 sayılı Kanun çerçevesinde düzenlenen ödeme emri yönünden davacı yönetim kurulu üyesinin borçsuzluğunun tespiti istenen somut olayda, söz konusu alacak iddiasının 6183 sayılı Kanun'a tabi bir kamu alacağı olduğunun kabul edilip edilemeyeceği, buradan varılacak sonuca göre doğrudan şirket yöneticisi hakkında 6183 sayılı Kanun çerçevesinde takip yapılmasının mümkün olup olmadığına ilişkindir.

Sayın Çoğunluk, eldeki davada, 2918 sayılı Kanun'un 98/2. maddesi çerçevesinde SGK'ya aktarılması gereken özel sigorta şirketlerinin düzenledikleri poliçeler uyarınca tahsil ettikleri bu bedellerin dava dışı sigorta şirketi tarafından süresinde ödenmediği durumda bu ödenmeyen aktarma primlerinin tahsili için şirket yöneticileri hakkında 6183 sayılı Kanun çerçevesinde özel sigorta şirket yönetim kurulu üyesi hakkında 6183 sayılı Kanun'un mükerrer 35. maddesi uyarınca doğrudan doğruya icra takibi yapılacağını kabul etmiştir.

Aşağıda açıklamış olduğumuz nedenlerle Çoğunluğun bu görüşüne katılmamız mümkün olmamıştır:

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 98/2. maddesindeki düzenleme; "Trafik kazaları sebebiyle üniversitelere bağlı hastaneler ve diğer bütün resmî ve özel sağlık kurum ve kuruluşlarının sundukları sağlık hizmet bedelleri, kazazedenin sosyal güvencesi olup olmadığına bakılmaksızın genel sağlık sigortalısı sayılanlar için belirlenen sağlık hizmeti geri ödeme usul ve esasları çerçevesinde Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanır. (Ek cümle: 04.04.2015-6645/60 md.) Ancak, Sosyal Güvenlik Kurumu, bu kapsama girenler yönünden genel sağlık sigortalısı sayılanlar için belirlenen sağlık hizmetlerine ilave sağlık hizmetlerini belirler, protez ve ortezler için farklı birim fiyatı tespit eder. Bu sağlık hizmetleri sağlık uygulama tebliğindeki istisnai sağlık hizmetleri kapsamına dâhil edilmez.

Trafik kazalarına sağlık teminatı sağlayan zorunlu sigortalarda; sigorta şirketlerince yazılan primlerin ve Güvence Hesabınca tahsil edilen katkı paylarının % 15'ini aşmamak üzere, münhasıran bu teminatın karşılığı olarak Hazine Müsteşarlığınca sigortacılık ilkeleri çerçevesinde maktu veya nispi olarak belirlenen tutarın tamamı sigorta şirketleri ve 03.06.2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 14 üncü maddesinde düzenlenen durumlar için Güvence Hesabı tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna aktarılır. Söz konusu tutar, ilgili sigorta şirketleri için sigortacılık ilkelerine göre ayrı ayrı belirlenebilir. Aktarım ile sigorta şirketlerinin ve Güvence Hesabının bu teminat kapsamındaki yükümlülükleri sona erer. Cumhurbaşkanı söz konusu tutarı % 50'sine kadar artırmaya veya azaltmaya yetkilidir.

Bu madde çerçevesinde sigorta şirketleri ve Güvence Hesabı tarafından ödenecek meblağın süresinde ödenmemesi halinde 31.05.2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanun'un 89 uncu maddesinin ikinci fıkrası uygulanır.

Sigorta şirketleri ve Güvence Hesabından Sosyal Güvenlik Kurumuna aktarılacak meblağın belirlenmesi ve ödenmesi ile sağlık hizmetleri için teminat sağlanan sigortalının tespiti ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esaslar Sağlık Bakanlığı ve Sosyal

Güvenlik Kurumunun görüşü alınarak Hazine Müsteşarlığınca belirlenir. Trafik kazası sebebiyle Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık kurumlarınca gerçekleştirilen tedavi giderleri bakımından, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından Sağlık Bakanlığına yapılacak ödemeye ilişkin usul ve esaslar Sosyal Güvenlik Kurumu ve Sağlık Bakanlığı tarafından ayrıca belirlenir." şeklindedir.

6183 sayılı Amme Alacağının Tahsili Usulü Hakkında Kanun'un mükerrer 35. maddesi: "Tüzel kişilerle küçüklerin ve kısıtlıların, vakıflar ve cemaatler gibi tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin mal varlığından tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacakları, kanuni temsilcilerin ve tüzel kişiliği olmayan teşekkülü idare edenlerin şahsi mal varlıklarından bu Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.

Bu madde hükmü, yabancı şahıs veya kurumların Türkiye'deki mümessilleri hakkında da uygulanır.

Tüzel kişilerin tasfiye haline girmiş veya tasfiye edilmiş olmaları, kanuni temsilcilerin tasfiyeye giriş tarihinden önceki zamanlara ait sorumluluklarını kaldırmaz.

Temsilciler, teşekkülü idare edenler veya mümessiller, bu madde gereğince ödedikleri tutarlar için asıl amme borçlusuna rücu edebilirler.

(Ek fıkra: 04.06.2008-5766/4 md.; İptal fıkra: Anayasa Mahkemesinin 19.30.2015 tarihli ve E.: 2014/144, K.: 2015/29 sayılı Kararı ile.)

(Ek fıkra: 04.06.2008-5766/4 md.; İptal fıkra: Anayasa Mahkemesi'nin 19.30.2015 tarihli ve E.: 2014/144, K.: 2015/29 sayılı Kararı ile.)".

3. 6183 sayılı Amme Alacağının Tahsili Usulü Hakkında Kanun'un 1/1. maddesi: "Devlete, vilayet hususi idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait muhakeme masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı, faiz gibi fer'i amme alacakları ve aynı idarelerin akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve amme hizmetleri tatbikatından mütevellit olan diğer alacakları ile; bunların takip masrafları hakkında bu kanun hükümleri tatbik olunur.""Devlete, vilayet hususi idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait muhakeme masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı, faiz gibi fer'i amme alacakları ve aynı idarelerin akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve amme hizmetleri tatbikatından mütevellit olan diğer alacakları ile; bunların takip masrafları hakkında bu kanun hükümleri tatbik olunur." şeklindedir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 88. maddesinde; "Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç, diğer maddeleri uygulanır" hükmü vardır.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 89/2. maddesi; "Kurumun prim ve diğer alacakları süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, ödenmeyen kısmı sürenin bittiği tarihten itibaren ilk üç aylık sürede her bir ay için %3 (%2) oranında gecikme cezası uygulanarak artırılır. Ayrıca, her ay için bulunan tutarlara ödeme süresinin bittiği tarihten başlamak üzere borç ödeninceye kadar her ay için ayrı ayrı Hazine Müsteşarlığınca açıklanacak bir önceki aya ait Yeni Türk Lirası cinsinden iskontolu ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerinin aylık ortalama faizi bileşik bazda uygulanarak gecikme zammı hesaplanır. Ancak, ödemenin yapıldığı ay için gecikme zammı günlük hesaplanır. Cumhurbaşkanı, ilk üç ay için uygulanan gecikme cezası oranını iki katına kadar artırmaya veya bu oranı %1 oranına kadar indirmeye, yeniden kanunî oranına getirmeye ve uygulama tarihini belirlemeye yetkilidir. Dava ve icra takibi açılmış olsa bile, prim ve diğer Kurum alacaklarının ödenmemiş kısmı için gecikme cezası ve gecikme zammı tahsil edilir."

şeklindedir.

Eldeki davada davacı, ... Sigorta A.Ş. yönetim kurulu üyesi olması nedeniyle özel sigorta şirketinin zorunlu sigortalar kapsamında kalan sigorta sözleşmelerine göre tahsili yapılan primlerinin 2918 sayılı Kanun'un 98/2 maddesi uyarınca sigorta şirketi tarafından davalı SGK'ya ödenmemesi nedeniyle aktarımı yapılmayan primlerin tahsili için yapılan icra takibinde düzenlenen ödeme emri nedeniyle borçlu olmadığının tespitini talep etmiştir.

2918 sayılı Trafik Kanunu'nun 98. maddesinde 13.02.2021 tarihinde yapılan değişiklik sonrası trafik kazalarına sağlık teminatı sağlayan zorunlu (zorunlu trafik sigortası, zorunlu taşıma sigortası ve zorunlu ferdi kaza koltuk sigortası) sigorta şirketlerince SGK'ya prim aktarımı yapılmaması hâlinde SGK'nın sigorta şirketlerine ve güvence hesabına takip yapma yetkisi vardır.

Ancak maddede düzenlenen bu aktarım alacağının kamu alacağı olduğu ve dolayısıyla 6183 sayılı Kanun'a tabi olduğu ve bu kanuna göre SGK kurumunun takip yetkisinin olup olmadığı hususu önem arz etmektedir.

2928 sayılı Kanun'un 98/3. maddesinde; "Bu madde çerçevesinde sigorta şirketleri ve Güvence Hesabı tarafından ödenecek meblağın süresinde ödenmemesi halinde 31.5.2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanun'un 89 uncu maddesinin ikinci fıkrası uygulanır." hükmü varsa da bu hüküm, Kurum alacağında gecikme cezasının nasıl ve hangi oranda alacağına ilişkin olup, alacağın amme alacağı olduğuna ve 6183 sayılı Kanun'un uygulanacağına yasal dayanak teşkil etmemektedir.

Konuya, 2918 sayılı Kanun'da sayılan alacakların kamu alacağı niteliğinde olup olmadığı ve 6183 sayılı Kanun'un uygulanıp uygulanmayacağı açısından da bakmak gerekecektir. 6183 sayılı Kanun'un 1. maddesinde Kanun uygulama alanının bulunduğu kurumlar sayılmıştır. Davalı SGK, bu kurumlar arasında değildir. SGK'nın söz konusu alacağı 6183 sayılı Kanun'un 1. maddesindeki kamu alacağı tarifine de girmemektedir. Aynı Kanun'un 2. maddesine göre de özel Kanun'un da 6183 sayılı Kanun'un uygulanmasına ilişkin hüküm bulunduğu bu Kanun'un uygulanabileceği belirtilmişse de 2918 sayılı Kanun'un 98. maddesinde buna ilişkin özel bir düzenleme yoktur. Kanun gereği aktarılabilecek olan ancak aktarılmayan alacağın kaynağı sosyal sigorta primi de olmadığından 5510 sayılı Kanun 88. maddesi kapsamında kalan kurum alacağı kapsamında da kalmaz. Bu durumda SGK, 2918 sayılı Trafik Kanunu'nun 98. maddesinden kaynaklanan alacaklarını genel hükümlere göre takip yapması gerekmektedir.

2928 sayılı Kanun'da hangi hâllerde 6183 sayılı Kanun'a göre takip yapılacağı tek tek sayılmıştır. 35. maddesinde, araçların muayene için ödenmesi gereken Hazine payını süresinde ödemeyen ya da eksik ödeyen yetki verilen gerçek veya tüzel kişilerden, söz konusu tutarlar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre ilgili vergi dairesince tahsil edileceği; 14. maddesinde, süresinde ödenmeyen para cezaları için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Hükümleri uygulanacağı düzenlenmiştir. Bunun gibi, 5510 sayılı Kanun'da da hangi alacakların 6183 sayılı Kanun'a göre takip edileceği tek tek sayılmıştır.

Özel zorunlu sigorta şirketlerinin poliçeleri kapsamında sigortalılarından tahsil edip kanun gereği aktarmadıkları primlerin Sosyal Güvenlik Kurumuna aktarılması hususunda SGK'nın sigorta şirketlerine ve güvence hesabına 6183 sayılı Kanun'a göre takip yapmasını mümkün kılan düzenleme bulunmaması nedeniyle 6183 sayılı Kanun'un mükerrer 35. maddesinde düzenlenen sigorta şirketlerinin kanuni temsilcilerinin sorumluluğu da doğmayacaktır. Mükerrer 35. maddede düzenlenen kanuni temsilcilerin sorumluluğu, sıra sorumluluk olması yanında şirketlerinin borcunun kamu borcu niteliğinde olması gerekir. 5510 sayılı Kanun'da Sosyal Güvenlik Kurumunun sağlık sigorta prim alacaklarının 6183 sayılı Kanun'a

göre takibi düzenlenmiş ise de SGK'nın tüm gelir kalemlerinin tamamı kamusal nitelik taşımamaktadır. Örneğin, iş kazası ve meslek hastalığına dayanan rücu alacakları, kira gelir alacakları genel hükümlere göre takip yapılmaktadır.

Davaya esas olan Kurum alacağının kaynağı 2918 sayılı Kanun'un 98/2. maddesidir. Kurum alacağı 5510 sayılı Kanun'da düzenlenen sosyal sigorta primi değil özel sigorta şirketleri tarafından düzenlenen sigorta poliçesi sözleşmesi ile tahsil edilen primlerdir. Sigorta şirketlerinin sigorta ettirenlerden sözleşme kapsamında aldıkları sigorta primlerinin kaynağı özel sigorta ilişkisi olup kamusal nitelik taşımamaktadır. Bu nedenle sigorta şirketlerinin sağlık teminatının SGK'ya devri nedeniyle kanuni temsilcilerinin SGK'ya prim aktarım borcu nedeniyle şahsi malvarlıkları ile sorumlu tutulması kanuni düzenlemelere uygun düşmemektedir.

Tüm bu açıklamalar çerçevesinde temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararında; hukuki ilişkinin ve bu ilişki nedeniyle ortaya çıkan uyuşmazlığa yukarıda açıklanan hukuk kurallarının doğru şekilde uygulanarak ödeme emrine konu takipten ötürü davacının davalıya borçlu olmadığına tespitine ilişkin verilen kararın yerinde olduğunun anlaşılmasına göre, kararın onanması gerektiği kanaatinde olduğumuzdan Sayın Çoğunluğun görüşüne katılmamaktayız.